

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 344/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Považská Bystrica ČVS: ORP-624/1-VYS-PB-2019 z 10. januára 2020 a proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Považská Bystrica č. k. 1 Pn 68/20/3306 zo 6. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a.**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. mája 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami orgánov verejnej moci označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie Okresnej prokuratúry Považská Bystrica (ďalej len „okresná prokuratúra“) zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň žiada ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu a vyhotovenie a zaslanie fotokópie tejto ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ trestným oznámením z 2. decembra 2019 poukázal na protiprávnu činnosť dvoch pracovníčok Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici (ďalej len „regionálny úrad verejného zdravotníctva“) tým, že 9. septembra 2019 vydali pod č. A/2019/01805-002/E stanovisko k vykonávaniu

epidemiologicky závažnej činnosti, v ktorom uviedli, že vzhľadom na spôsob šírenia ochorenia osoby anti-HCV pozitívne môžu vykonávať epidemiologicky závažnú činnosť, môžu byť zaradené v prácach v kuchyni, kde sa vydáva hotové spracované jedlo a osobám s indikovanou anti-HCV pozitivitou môže byť vydaný zdravotný preukaz na vykonávanie epidemiologicky závažných činností. Predmetné stanovisko vypracovali na základe žiadosti odboru poriadkovej polície Obvodného oddelenia Policajného zboru Ilava k trestnému spisu ČVS: ORP-782/IL-TN-2019.

3. Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície Považská Bystrica (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) uznesením ČVS: ORP-624/1-VYS-PB-2019 z 10. januára 2020 vo veci podozrenia z prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona vec odmietol podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť z 20. januára 2020, o ktorej rozhodla prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k. 1 Pn 68/20/3306 zo 6. februára 2020 tak, že zamietla sťažovateľom podanú sťažnosť, pretože nie je dôvodná podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v tom, že závery okresného riaditeľstva a okresnej prokuratúry sú zjavne svojvoľné a v extrémnom rozpore s obsahom spisu, ako aj s platnou právnou úpravou upravujúcou materiú ochrany verejného zdravia pred šírením a vznikom prenosných chorôb, a tým došlo k zásahu do jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Základ argumentácie sťažovateľa je postavený na úmyselnom opomenutí dôležitých karanténnych opatrení vyjadrených v čl. 3 ods. 1 a 2 v odbornom usmernení Úradu verejného zdravotníctva, hlavného hygienika Slovenskej republiky č. HH/11733/04/SE z 18. novembra 2004, ktorým sa ustanovujú zásady na vykonávanie protiepidemiologických opatrení v ohniskách výskytu vírusových hepatítid (ďalej len „usmernenie hlavného hygienika“), či už zo strany pracovníčok regionálneho úradu verejného zdravotníctva, hlavným hygienikom Slovenskej republiky, vyšetrovateľom okresného riaditeľstva a prokurátorkou okresnej prokuratúry.

7. Proti postupu a záverom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva sťažovateľ zhrnul svoje námietky prednesené vo svojej sťažnosti z 20. januára 2020 (na s. 4 až 10 ústavnej sťažnosti) zdôrazňujúc, že uznesenie okresného riaditeľstva vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, ako aj z nesprávnych skutkových záverov zo zabezpečených dôkazov, a to najmä z usmernenia hlavného hygienika, ktoré mali byť na vec aplikované aj z hľadiska čl. 3, ktorý je zjavne úmyselne opomínaný.

8. Proti postupu a záverom prokurátorky okresnej prokuratúry formuluje tieto námietky:

a) nezohľadnenie a nevyjadrenie sa k rozhodnej námietke sťažovateľa týkajúcej sa čl. 3 ods. 1 a 2 usmernenia hlavného hygienika;

b) nevysporiadanie sa s námietkou nezaujatosti a nestrannosti pracovníčok regionálneho úradu verejného zdravotníctva a hlavného hygienika, ktorí sú súčasťou inštitúcie Úradu verejného zdravotníctva;

c) svojvoľnosť záverov prokurátorky (napr. o nepribratí znalca z odboru zdravotníctva o odlišnom právnom názore sťažovateľa týkajúcom sa možnosti vydať osobe anti-HCV pozitívnej zdravotný preukaz).

9. Sťažovateľ dáva ústavnému súdu do pozornosti relevantnú právnu úpravu, z ktorej jednoznačne vyplýva, že osoby s hepatítidou typu C (t. j. osoby s potvrdenou anti-HCV pozitivitou) nemôžu/nesmú vykonávať epidemiologicky závažné činnosti: § 12 ods. 2 písm. h) a § 51 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 20 ods. 1 a 2 a § 22 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, v znení neskorších predpisov. Ďalšou relevantnou právnu úpravou v tejto oblasti je rozhodnutie Komisie 2000/96/ES – príloha 1 ods. 2 a 3, rozhodnutie Komisie 2008/426/ES z 28. apríla 2008, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 202/253/ES.

10. Zjavne svojvoľný postup orgánov činných v trestnom konaní vidí sťažovateľ v neaplikovaní relevantných ustanovení na daný skutkový stav, resp. právne závery týchto orgánov sú v extrémnom rozpore s citovanou právnu úpravou zakazujúcou výkon epidemiologicky závažných činností osobami, ktoré sú nosičmi choroboplodných mikroorganizmov – a to aj hepatitídy typu C.

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tiež formuluje návrhy na zabezpečenie a vykonanie dôkazov (s. 22 a 23 ústavnej sťažnosti).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) svojvoľnými, nearbitrárnymi závermi vyšetrovateľa okresného riaditeľstva a prokurátorky okresnej prokuratúry o tom, že osoby anti-HCV pozitívne môžu neobmedzene vykonávať epidemiologicky závažné činnosti, čo viedlo k odmietnutiu veci podozrenia zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa okresným riaditeľstvom a následne k zamietnutiu sťažnosti sťažovateľa okresnou prokuratúrou.

III.1. K namietanému porušeniu práv okresným riaditeľstvom:

13. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy). Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu

neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namieta aj uznesenie vyšetrovateľa okresného riaditeľstva, ktorý postupom podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietol vec v rámci vyšetrovacej veci ČVS: ORP-624/1-VYS-PB-2019, ktoré sťažovateľ napadol sťažnosťou podľa § 185 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. O sťažnosti sťažovateľa proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľa rozhodla prokurátorka okresnej prokuratúry napadnutým uznesením tak, že ju zamietla podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

15. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorých okresná prokuratúra aj rozhodla, čo vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať napadnuté uznesenie okresného riaditeľstva. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práv okresnou prokuratúrou:

16. Ústavný súd mal v tejto veci predmet konania ustálený tak, že sa sťažovateľ v procesnom postavení oznamovateľa domáha zrušenia napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa okresného riaditeľstva.

17. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00). Ústavný súd taktiež vyslovil, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu proti označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v zákone o prokuratúre (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00). Ani z čl. 6 dohovoru (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) poškodenému nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu (pozri rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach *Helmerts v. Švédsko* z 29. 10. 1991, § 29; *Perez v. France* z 12. 2. 2004, bod 70).

18. Ústavný súd tak zotrúva na doktríne, podľa ktorej trestné konanie predstavuje vzťah medzi páchatelom a štátom, a teda nie je ústavne zaručené právo tretej osoby (oznamovateľa, poškodeného), aby iná osoba bola stíhaná a odsúdená. Ústavný súd zachováva zásadu zdržanlivosti, pokiaľ ide o preskúmavanie rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní prijatých v ranných fázach trestného konania (II. ÚS 61/2022).

19. Na druhej strane si je ústavný súd vedomý pozitívnej povinnosti štátu zabezpečiť ochranu základných práv dotknutých subjektov, a to aj prostredníctvom efektívneho trestného konania, resp.

že v určitých situáciách možno hovoriť o účinnej ochrane (poškodených obetí trestnej činnosti) len prostredníctvom trestného práva. V tomto kontexte ústavný súd pripomína, že požiadavka efektívneho trestného konania (efektívneho vyšetrovania) predstavuje len procesnú povinnosť tzv. náležitej starostlivosti, nie však povinnosť vo vzťahu k výsledku trestného konania. Účinné vyšetrovanie tak nezaručuje žiaden konkrétny výsledok, ale len povinnosť náležitého postupu, keď príslušné orgány budú konať kompetentne a efektívne, teda tak, aby ich postup bol spôsobilý vyústiť do potrestania zodpovednej osoby (II. ÚS 61/2022).

20. S prihliadnutím na zásadu zdržanlivosti môže ústavný súd na podklade sťažnosti poškodeného zasiahnuť do rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vydaného v tzv. prípravnom konaní len v prípade flagrantného pochybenia orgánu činného v trestnom konaní s intenzívnymi pretrvávajúcimi následkami pre poškodeného (II. ÚS 61/2022). Úloha ústavného súdu v tejto veci predovšetkým spočíva v zistení, či orgány činné v trestnom konaní, ktoré sa na vyšetrovaní prípadu zúčastnili, vykonali jeho účinné úradné vyšetrovanie, t. j. či pre objasnenie okolností prípadu bolo zo strany konajúcich orgánov verejnej moci urobené maximum (II. ÚS 61/2022).

21. Ústavný súd sa v súlade s už uvedenými východiskami oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry, v ktorom prokurátorka preskúmavala uznesenie okresného riaditeľstva o odmietnutí trestnej veci a ktoré považovala za zákonné a opodstatnené. Ústavný súd zistil, že okresná prokuratúra vykonala účinné úradné vyšetrovanie bez akéhokoľvek zjavného, resp. flagrantného pochybenia. Prokurátorka precíznym vyhodnotením obsahu vyšetrovacieho spisu a skutočností zistených procesným postupom vyšetrovateľa okresného riaditeľstva správne dospela k záveru, že pracovníčky regionálneho úradu verejného zdravotníctva vykonávali svoju právomoc v súlade so zákonom, teda nebol zistený žiaden rozpor s právnymi normami, ktorý by odôvodňoval ich trestné stíhanie.

22. Ústavný súd ďalej konštatuje, že vzhľadom na dostatočné dokazovanie prostredníctvom dôkazných prostriedkov (výpoveď pracovníčky regionálneho úradu verejného zdravotníctva, rôzne listinné podklady, odpoveď hlavného hygienika) a vzhľadom na správne zistený skutkový stav považuje sťažnostné námietky (bod 8 tohto uznesenia) za právne bezvýznamné a nespôsobilé ovplyvniť taký výsledok rozhodnutia, aký by si sťažovateľ želal, a zároveň nespôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia prokurátorky okresnej prokuratúry.

23. Vo vzťahu k hlavnej námietke sťažovateľa týkajúcej sa „zjavne úmyselného opomínania“ čl. 3 ods. 1 a 2 usmernenia hlavného hygienika ústavný súd nad rámec vysvetľuje, že všeobecne koncipované „karanténne opatrenia“ v čl. 3 ods. 1 a 2 je potrebné vnímať v kontexte špeciálnych opatrení pri zistení positivity anti-HCV uvedených v čl. 4, bode III (4) a (5). Uvedené znamená, že anti-HCV pozitívne osoby sa vylučujú len z darcovstva krvi a iného biologického materiálu a že vzhľadom na mechanizmus prenosu hepatitídy B a C (napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry s. 5, pozn.) sa anti-HCV osoby neobmedzujú v spôsobe života a výkone zamestnania, teda môžu vykonávať aj epidemiologicky závažné činnosti.

24. V tej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, v ktorej formuluje návrhy na zabezpečenie a vykonanie dôkazov, ústavný súd tvrdí, že nie je skutkovým súdom, ale je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a v tomto nemôže vykonať dokazovanie. Ústavný súd nevykonáva procesné úkony trestného konania ani nehodnotí dôkazy vykonané orgánmi činnými v trestnom

konaní (ani všeobecnými súdmi) a nemôže ani nahrádzať nimi prijaté právne závery, pokiaľ nie je v rozpore so znením, zmyslom a s účelom vo veci aplikovaných právnych noriem.

25. Ústavný súd konštatuje, že postup okresnej prokuratúry v súvislosti s preskúmaním uznesenia okresného riaditeľstva nenesie prejavy svojvôle, pričom napadnuté uznesenie je jasne, logicky a zrozumiteľne odôvodnené aplikovanou právnou úpravou a zisteným skutkovým stavom. Právne závery vyslovené v napadnutom uznesení je nutné považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený zasahovať.

26. Skutočnosti, ktoré sťažovateľ uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti, takto neumožňujú prijať záver o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd jeho ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorú odôvodnil tým, že sa nachádza vo výkone trestu a nemá príjmy.

28. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Uvedené tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom (podanie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a nárok na ochranu ústavnosti, ktorý nie je zrejme bezúspešný) musia byť splnené kumulatívne.

29. Z odôvodnenia tohto uznesenia (body 16 až 26) vyplýva, že ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného riaditeľstva z dôvodu nedostatku právomoci a v časti smerujúcej proti uzneseniu okresnej prokuratúry z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že zo strany sťažovateľa ide v tejto veci o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, v dôsledku čoho nie je naplnený jeden z predpokladov na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z uvedeného dôvodu preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu